

Nr 4.

Av herr **Lindman m. fl.**, med förslag till förordning angående utförselbevis för råg och vete.

Kungl. förordningen av den 26 juli 1926 angående utförselbevis för råg och vete upphör att gälla med utgången av juli 1928. Det blir sålunda beroende på beslut av innevarande års riksdag, huruvida anordningen med utförselbevis å spannmål skall bibehållas eller icke. Med hänsyn till de gynnsamma verkningar, som utförselbevisen obestriddligen haft för jordbruket och spannmålsmarknaden, har det funnits anledning förutsätta, att förslag om deras förnyande skulle av Kungl. Maj:t föreläggas riksdagen. Kungl. Maj:t har också den 27 sistlidne juni anbefallt kommerskollegium, generaltullstyrelsen och lantbruksstyrelsen att gemensamt avgiva yttrande angående de erfarenheter, som vunnits vid tillämpningen av ifrågavarande system, ävensom angående de ändringar, som kunna anses påkallade i gällande bestämmelser, därest åt dem skulle förlänas fortsatt giltighet. Men ehuru ämbetsverken i gemensamt utlåtande den 30 sistlidne september förordat, att anordningen med utförselbevis måtte förlängas under ytterligare fem år, och till stöd härför åberopat yttranden av ett flertal i ämnet hörda sammanslutningar, synes det alltjämt vara ovisst, huruvida Kungl. Maj:t har för avsikt att avlåta proposition i ärendet. Kungl. Maj:ts tal vid riksdagens öppnande innehåller sålunda ingenting härom, ehuru ämnets vikt väl kunnat föranleda därtill. Vid sådant förhållande hava vi ansett oss böra motionsledes bringa frågan under riksdagens prövning.

Att utförselbevisen, under den tid de varit i tillämpning, visat sig väl motsvara sitt ändamål att bereda gynnsammare avsättningsmöjligheter för svensk brödsäd, erkännes numera ganska allmänt. I ovan omnämnda gemensamma utlåtande den 30 sistlidne september uttala ämbetsverken, att det i stort sett torde kunna sägas, att *”utförselbevissystemet — — — fullt infriat de förhoppningar, som ställts på detsamma från dess förespråkares sida”* (kurs. av oss). Denna uppfattning delas ock av samtliga de sammanslutningar, som i yttranden till kommerskollegium uttalat sig i ämnet. Av särskilt intresse är vad Sveriges allmänna lantbrukssällskap i det avseendet har att anföra. Till belysande av utförselbevisens verkningar framlägger sällskapet ett omfattande siffermaterial, varav med full tydlighet synes framgå, att under den tid utförselbevisen varit i kraft — och med största sannolikhet åtminstone delvis som en följd därav — det svenska vetets pris i relation till världsmarknadspriset blivit för producenterna avsevärt fördelaktigare än förut och detta särskilt under höstmånaderna, då prisställningen är av den största betydelsen. Sällskapet beräknar på grund-

val av gjorda jämförelser prisförhöjningen under månaderna augusti 1926—januari 1927 gent emot samma månader året därförut till 1:50 à 2 kr. per 100 kg. För rågens vidkommande finner sällskapet en direkt jämförelse med prisläget under 1925—26 mindre upplysande, enär rågpriset på den internationella marknaden då var exceptionellt nedpressat. Emellertid är sällskapet av den bestämda uppfattningen, att, om utförselbevisen ej funnits, lantmännen under det gångna skördeåret ej kunnat uppnå de rågpriser, som verkligen erhållits. Liknande uttalanden göras även i övriga till kommerskollegium ingivna yttranden.

Om utförselbevisen sålunda väl infriat de förväntningar som från vår sida knötos vid deras införande, så hava å andra sidan de farhågor, som av motståndarna till dem uttalades, att de skulle ofördelaktigt påverka mjölpriserna och därigenom fördyra levnadskostnaderna, visat sig ogrundade. Då kvarnarna redan förut åtminstone för viktigare mjölkvalitéer i huvudsak utnyttjat mjöltullen, har, konstaterar lantbrukssällskapet, någon större höjning av priserna på det inhemska mjölet i förhållande till importpriset å mjöl icke varit möjlig. Den höjning av brödsädspriserna, som utförselbevisen medfört, har därför icke förorsakat någon nämnvärd höjning av mjölpriserna, men väl framtingat strävanden att rationalisera kvarndriften. Ämbetsverken — kommerskollegium m. fl. — hålla visserligen för sannolikt, att den av utförselbevisen vållade stegringen av brödsädspriserna kan hava medfört någon stegring av mjölpriserna, men mena, att denna icke kan hava varit mycket betydande. De sammanfatta därför sitt omdöme om utförselbevisen i denna del så, att "*några mera avsevärda olägenheter därav icke försports*" (kurs. av oss).

Under sådana förhållanden synes det oss, som om det icke borde råda någon tvekan om att utförselbevisen böra bibehållas. För egen del hava ämbetsverken stannat för att förorda ett nytt provisorium å förslagsvis fem år. Vi å vår sida mena, att man med den erfarenhet som vunnits rörande systemets ändamålsenlighet icke behöver giva den nya förordningen endast provisorisk giltighet. En mera definitiv anordning har det stora företrädet framför ett provisorium, att det på ett helt annat sätt bidrar att stabilisera förhållandena. För vårt lands spannmålsodlande jordbrukare skulle det givetvis medföra en känsla av trygghet att veta med sig, att de icke bara för de närmaste åren utan för en mera avsevärd tid framåt kunna påräkna det stöd för den inhemska brödsädsproduktionen, som utförselbevisen visat sig utgöra.

Under åberopande av vad vi sålunda anført och med stöd av ämbetsverkens i ärendet avgivna yttrande tillåta vi oss alltså hemställa,

att riksdagen ville för sin del antaga följande

"Förordning angående utförselbevis för råg och vete.

§ 1.

Den, som av omalen råg eller omalet vete, varöver han utan hinder av tullverket kan inom riket fritt förfoga, på en gång

till utförsel angiver och med en och samma lägenhet till utlandet sjöledes eller på järnväg eller till svensk frihamn utför sammanlagt eller av någotdera slaget minst 500 kilogram, äger, såvida den utförda varan skäligen kan anses marknadsgill, av vederbörande tullmyndighet erhålla bevis om utförseln, med angivande tillika av det tullbelopp, som skolat utgå vid införsel av sådan vara till enahanda myckenhet.

§ 2.

Innehavare av utförselbevis vare berättigad att, inom sex månader från det angivningen till utförsel ägt rum, mot bevisets återställande

antingen utan tullavgifts erläggande införa omalen eller malen råg eller omalet eller malet vete till så stor myckenhet, att den tull, som enligt tulltaxan skolat därå belöpa, är lika med det i utförselbeviset angivna tullbeloppet,

eller, i den mån för varor, som nu sagts, inom förenämnda tid av sex månader inlutna tullavgifter, efter avdrag av två procent, därtill lämna tillgång, hos generaltullstyrelsen utbetomma sagda belopp med avdrag av två procent.

Utförselbevis skall återställas eller belopp, varå beviset lyder, inbetalas till tullverket, därest den vara, för vilken beviset utfärdats, återinföres och tullfrihet för varan därvid ifrågasättes.

§ 3.

Av Konungen meddelas närmare föreskrifter rörande utfärdande av utförselbevis samt författningens tillämpning i övrigt.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 1928.”

Stockholm den 12 januari 1928.

P. Nilsson,
Bonarp.

P. M. Olsson.

Arvid Lindman.

John Jönsson,
Boa.

Carl Arv. Anderson.

Birger Petersson.

David Pettersson.

Karl Magnusson,
Skövde.

Th. af Ekenstam.

C. O. Johanson.

Oscar N. Olsson.